

Besluit Verlenen ontheffing

ProWonen
T.a.v. meneer B. Reukers
Tedinkwilde 2
7271 RD BORCULO

Datum
20 november 2020

Zaaknummer
2020-000893

Onderwerp
Wet natuurbescherming -
soortbescherming

Inlichtingen bij
Provincieloket
026 359 99 99
post@gelderland.nl

Blad
1 van 17

Locatie	Gemeente
Heckinckstraat en Staringstraat te Lichtenvoorde	Oost Gelre

Activiteit
Renovatie en dakisolatie van 62 woningen

Beste meneer Reukers,

Hierbij ontvangt u een definitief besluit over bovengenoemde aanvraag.

De bijlagen zijn onderdeel van dit besluit

Bijlage 1 bevat een toelichting op ons besluit. Ook zijn de voorschriften van deze ontheffing beschreven in bijlage 1. In bijlage 2 is een kaart van het projectgebied opgenomen en in bijlage 3 de locatie van de maatregelen. Neem alle bijlagen goed door.

Definitief besluit

Wij verlenen u deze ontheffing.

U ontvangt nu het definitieve besluit. Wij publiceren dit besluit op www.overheid.nl. Diegenen die een zienswijze hebben ingediend, kunnen in beroep gaan tegen het besluit.

Markt 11 | 6811 CG Arnhem
Postbus 9090 | 6800 GX Arnhem

026 359 99 99
post@gelderland.nl
www.gelderland.nl

BNG Bank Den Haag
NL74BNGH0285010824
BIC-code BNG Bank: BNGHNL2G

Btw-nummer: NL001825100.B03
KvK-nummer: 51468751

≡ provincie
Gelderland

Datum

20 november 2020

Zaaknummer

2020-000893

Blad

2 van 17

Meer informatie

Heeft u nog vragen? Kijk daarvoor op gelderland.nl. U kunt ook contact opnemen met het Provincieloket via telefoonnummer 026 359 99 99. Houdt u het zaaknummer van deze brief bij de hand. We kunnen u dan sneller helpen.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

Martin Kaal
Teammanager Vergunningverlening

Documentnummers inzage stukken:

- 03188205, 03306526, 03311778

Bijlagen

- Bijlage 1 – Toelichting besluit
- Bijlage 2 – Kaart projectgebied
- Bijlage 3 – Mitigerende maatregelen

Beroep

Belanghebbenden kunnen binnen zes weken na de dag waarop het besluit ter inzage is gelegd hiertegen een beroepschrift indienen bij de rechtbank Gelderland (Postbus 9030, 6800 EM Arnhem). Zij die partij zijn in de hoofdzaak kunnen bij de voorzieningenrechter van de rechtbank Gelderland (Postbus 9030, 6800 EM Arnhem) een verzoek indienen om een voorlopige voorziening te treffen.

Voor individuele burgers (niet voor advocaten en ook niet voor gemachtigden namens een bedrijf of een organisatie) bestaat de mogelijkheid digitaal beroep of een verzoek om een voorlopige voorziening in te dienen. Meer informatie kunt u vinden op www.rechtspraak.nl.

Voor het behandelen van een verzoek om een voorlopige voorziening wordt griffierecht geheven. Over de hoogte en de wijze van betaling van het griffierecht kunt u informatie verkrijgen bij de rechtbank Gelderland via telefoonnummer (088) 361 2000 of op www.rechtspraak.nl.

Datum

20 november 2020

Zaaknummer

2020-000893

Blad

3 van 17

BIJLAGE 1 TOELICHTING

Beslissing van GEDEPUTEERDE STATEN VAN GELDERLAND op het verzoek van ProWonen, Tedinkwilde 2, 7271 RD te Borculo, hierna te noemen de aanvrager, van 17 januari 2020 om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming, hierna de Wnb.

De opbouw van deze beslissing is als volgt:

- allereerst worden de ingediende *aanvraag en het procesverloop* toegelicht;
- daarna volgt het *besluit* met inbegrip van de voorschriften;
- onder het kopje '*beoordeling*' wordt de onderbouwing van het besluit gegeven;
- de beslissing wordt afgesloten met enkele algemene bepalingen en een toelichting op het verdere procesverloop ('*overige verplichtingen*' en '*zienswijzen*').

AANVRAAG EN PROCESVERLOOP

Op 17 januari 2020 ontvingen wij een aanvraag van ProWonen voor een ontheffing in het kader van hoofdstuk 3 van de Wnb op grond van artikel 3.1 lid 2 voor het opzettelijk vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, rustplaatsen of eieren van huismus en gierzwaluw en artikel 3.5 lid 2 en lid 4 voor het opzettelijk verstoren van vleermuizen en het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis.

De ontheffing wordt aangevraagd in het kader van de in de wet genoemde belangen van de volksgezondheid of de openbare veiligheid en van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

De aanvraag maakt deel uit van deze ontheffing.

Er is voor de aangevraagde renovatiewerkzaamheden niet eerder een ontheffing verleend.

Er wordt geen gebruik gemaakt van een gedragscode.

Deze aanvraag is nog niet getoetst aan het gebiedendeel zoals neergelegd in hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming. Mogelijk is hier ook een vergunning Wnb voor nodig. Indien dit het geval is, dient de aanvrager deze ook bij de provincie aan te vragen. Wij maken u attent op de uitspraak van de Raad van State van 29 mei 2019 dat voor een toename van stikstofdepositie, hoe klein ook, een vergunningplicht geldt. Wij adviseren u met inachtneming van de uitspraak naar de stikstofdepositie van uw project te kijken.

Op deze aanvraag is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing verklaard.

BESLUIT

Gedeputeerde Staten van Gelderland

HEBBEN BESLOTEN

gelet op de artikelen 3.3 lid 1, lid 4 en lid 5 en 3.8 lid 1 en lid 5 van de Wet natuurbescherming

ONTHEFFING TE VERLENEN

aan ProWonen, Tedinkwilde 2, 7271 RD te Borculo;

Datum

20 november 2020

Zaaknummer

2020-000893

Blad

4 van 17

Voor de soorten, verbodsbepalingen en wettelijke belangen zoals weergegeven in tabel 1.

Tabel 1 Soorten, verboden en belangen

Soort	Verbod	Belang	
Huismus (<i>Passer domesticus</i>)	Artikel 3.1 lid 2	Het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren of het wegnemen van nesten	A
Gierzwaluw (<i>Apus apus</i>)	Artikel 3.1 lid 2	Het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren of het wegnemen van nesten	A
Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	Artikel 3.5 lid 2 Artikel 3.5 lid 4	Het opzettelijk verstoren Het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen	B

Belang:

- A. Artikel 3.3 lid 4b onder 1 van de Wnb: in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid.
- B. Artikel 3.8 lid 5b onder 3 van de Wnb: in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Aan deze ontheffing zijn op grond van artikel 5.3 van de Wet natuurbescherming de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. De ontheffing geldt voor de renovatie van 62 woningen aan de Heckinckstraat en de Staringstraat te Lichtenvoorde, gemeente Oost Gelre, zoals aangegeven in figuur 1 en 2 van bijlage 2 en beschreven onder het kopje "Project" in dit besluit.
2. De werkzaamheden moeten uiterlijk 31 maart 2023 uitgevoerd zijn.
3. De ontheffing geldt uitsluitend voor de soorten, verboden en belangen zoals weergegeven in tabel 1.
4. De ontheffinghouder dient direct contact op te nemen met de provincie Gelderland indien er verbodsbepalingen worden overtreden, waarvoor geen ontheffing is verleend. Dit kan het geval zijn als er negatieve effecten optreden op soorten waarvoor geen ontheffing is verleend of als er onverwachte negatieve effecten van de activiteiten optreden. Dit kan via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2020-000893.
5. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
6. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen beschikken op de plaats waar de activiteiten van de ontheffing worden uitgevoerd over een (digitale) kopie van deze ontheffing, en tonen deze op verzoek aan de daartoe bevoegde toezichthouders en opsporingsambtenaren.
7. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen zijn op de hoogte van de inhoud en het doel van deze ontheffing en de daaraan verbonden voorschriften, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.

Datum

20 november 2020

Zaaknummer

2020-000893

Blad

5 van 17

8. Indien de ontheffinghouder de ontheffing in zijn geheel wil overdragen dan dient voor deze naamswijziging toestemming te worden gevraagd bij de provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2020-000893.
9. Minimaal twee weken voor aanvang van de werkzaamheden waarvoor de ontheffing is verleend moet melding worden gedaan van de datum van start van de werkzaamheden bij de provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2020-000893.
10. De voorgenomen werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van de huismus en vleermuizen.
11. Minimaal twee weken voor aanvang van de werkzaamheden waarvoor de ontheffing is verleend, dient door de ontheffinghouder een ondertekende opdrachtbevestiging van de ecologische begeleiding te worden verstrekt aan de provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2020-000893. In de opdrachtbevestiging dient een omschrijving van de ecologische begeleiding, de naam en het telefoonnummer van de ecologisch deskundige te worden vermeld.
12. De ontheffinghouder is er verantwoordelijk voor dat de ecologisch deskundige tijdens het aanbrengen van de mitigerende maatregelen en de ecologische begeleiding alle bevindingen bijhoudt in een logboek. In het logboek wordt vermeld op welke data de deskundige aanwezig was, welke werkzaamheden zijn uitgevoerd en begeleid, en hoeveel exemplaren en verblijfplaatsen van welke beschermde soorten op welke locatie zijn waargenomen. Tevens dienen er duidelijke foto's van de werkzaamheden en de geplaatste voorzieningen te worden opgenomen in het logboek. Het logboek moet altijd aanwezig zijn op de projectlocatie en dient door de ontheffinghouder op verzoek van een toezichthouder direct te worden overhandigd.
13. Het logboek dient door de ontheffinghouder uiterlijk twee weken na afronding van de ecologische begeleiding/werkzaamheden aan de provincie Gelderland te worden verstrekt via post@gelderland.nl, onder vermelding van zaaknummer 2020-000893.

Soort-specifieke voorschriften

14. Alle mitigerende maatregelen zoals genoemd in tabel 2 en die zijn opgenomen in bijlage 3 van deze ontheffing dienen te worden uitgevoerd.
15. De deskundige zoals genoemd in voorschrift 10 begeleidt in elke geval het plaatsen of aanbrengen van mitigerende maatregelen en het ongeschikt maken van verblijfplaatsen. Ook het verwijderen van de tijdelijke verblijfplaatsen dient onder begeleiding van de deskundige plaats te vinden.

¹ De provincie Gelderland verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie, habitats en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en ((soort)specifieke) ecologische kennis heeft. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

Met betrekking tot soorten of specifieke soorten kan als deskundige ook iemand worden aangemerkt die:

- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

Datum

20 november 2020

Zaaknummer

2020-000893

Blad

6 van 17

16. De te renoveren woningen dienen kort (ongeveer 1 week) voor de werkzaamheden ongeschikt gemaakt te worden en als de avondtemperatuur ten minste 3 opeenvolgende dagen minimaal 10°C is geweest. Dit dient te gebeuren in het actieve seizoen van vleermuizen, globaal lopend van 1 april tot 1 november en buiten de kwetsbare periodes (winter, kraam). Na het ongeschikt maken dient nogmaals een controle uitgevoerd te worden of de vleermuizen echt vertrokken zijn, met een vleermuisonderzoek in de avond voorafgaand aan de start. Indien er in de winterperiode aan woningen gewerkt moet worden, dienen deze vóór de winterperiode ongeschikt te worden gemaakt zo kort mogelijk voor de winter, in de paarperiode. Een deskundige op het gebied van vleermuizen dient de geschikte methode en het juiste moment van ongeschikt maken te bepalen.
17. In alle projectwoningen kunnen vleermuizen aanwezig zijn en bij alle projectwoningen moeten alle mogelijke invliegopeningen met exclusionflaps worden dichtgezet of met sterke verlichting worden aangelicht, of op een andere even goede manier ongeschikt worden gemaakt, na het uitvliegen en tot het weer dag is.
18. Indien tijdens de werkzaamheden toch vleermuizen worden aangetroffen, dient het werk ter plaatse stopgezet te worden totdat de vleermuizen uit zichzelf vertrokken zijn. Een deskundige op het gebied van vleermuizen dient hierbij geraadpleegd te worden. Indien de vleermuizen niet uit zichzelf vertrekken, dient contact opgenomen te worden met de provincie Gelderland om toestemming te vragen voor aanvullende maatregelen.
19. De tijdelijk aangebrachte vleermuiskasten dienen te blijven hangen tot de permanente verblijfplaatsen zijn gerealiseerd en beschikbaar zijn, waarbij rekening dient te worden gehouden met de gewenningsperiode van 6 maanden in het actieve seizoen voor paarverblijven en 3 maanden voor zomerverblijven van de gewone dwergvleermuis. Daarnaast mogen de tijdelijke vleermuiskasten pas verwijderd worden op het moment dat deze niet in gebruik zijn door vleermuizen en buiten de meest kwetsbare periodes zijnde de kraamperiode (half mei tot half juli) en de winterperiode (1 november tot 1 april). De kasten mogen enkel verwijderd worden onder begeleiding van een ecologisch deskundige.
20. De tijdelijk aangebrachte huismustillen en -kasten dienen te blijven hangen tot de permanente verblijfplaatsen zijn gerealiseerd en beschikbaar zijn, waarbij rekening dient te worden gehouden met de gewenningsperiode van 3 maanden. Daarnaast mogen de tijdelijke onderkomens pas verwijderd worden op het moment dat deze niet in gebruik zijn door de huismus. De kasten mogen enkel verwijderd worden onder begeleiding van een ecologisch deskundige.
21. De tijdelijke gierwaluwkasten dienen binnen 50 meter van de oorspronkelijke invliegopeningen te worden aangebracht, links van de regenpijp zodat deze te vinden zijn voor de gierwaluw. De werkzaamheden moeten vóór het eerstvolgende broedseizoen zijn afgerond en de permanente inbouwvoorzieningen moeten zoveel mogelijk lijken op de oorspronkelijke invliegsituatie en zo dicht mogelijk worden aangebracht op de oorspronkelijke invlieglocaties, achter de regenpijp, onder de dakgoot.

Datum

20 november 2020

Zaaknummer

2020-000893

Blad

7 van 17

22. Monitoring

In het eerste broedseizoen van de gierzwaluw, na het renoveren en het aanbrengen van de permanente maatregelen, worden de maatwerkkasten gemonitord op functioneren voor de gierzwaluw. De resultaten van de monitoring worden toegestuurd naar de provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2020-000893. Minimaal dient vermeld te worden hoeveel kasten bezet zijn door de gierzwaluw en in hoeveel gevallen er in gebroed is. Naar aanleiding van monitoringsresultaten kan het zijn dat er extra maatregelen worden opgelegd.

BEOORDELING VAN DE AANVRAAG**Project***In de aanvraag beschreven project*

ProWonen heeft het voornemen 62 woningen aan de Heckinckstraat en de Staringstraat in Lichtenvoorde te renoveren en de daken te isoleren. De adressen van de projectwoningen zijn: Heckinckstraat 10 t/m 14, 18, 22 t/m 26, 32, 36 t/m 42 en 46, even en 31 t/m 41, 45 t/m 65, 69, 71, en 75 t/m 81 oneven; Staringstraat 2, 4, 10, 16, 18, 22 t/m 26, 34, 38 en 1 t/m 7, 11 t/m 21, 25 t/m 37 oneven. Overige woningen zijn niet in beheer bij ProWonen. Het gaat om gezinswoningen gelegen in ongeveer 10 rijen of woonblokken, met zadeldak. In het verleden zijn de spouwmuren geïsoleerd, maar een deel van het isolatiemateriaal kan zijn weggezaakt.

De volgende werkzaamheden worden uitgevoerd:

- renovatie dak;
- dakisolatie met dak-elementen;
- het bestaande dak inclusief alle dakpannen en doorvoeren, dakgoten en hemelwaterafvoeren, zal verwijderd en vervangen worden;
- op het dakbeschot wordt een isolatie-element aangebracht waardoor het dak hoger komt te liggen dan het bestaande dak en wordt een (nieuw) overstek gecreëerd;
- voegwerk vervangen;
- schilderwerk houten delen;
- indien noodzakelijk na-isolatie van de spouw.

De start van het project is gepland op 1 oktober 2020. De renovatie zal gefaseerd per woonblok uitgevoerd worden. Per woonblok duurt het werk maximaal 4 weken. De werkzaamheden aan het dak duren circa 1 week.

- start renovatiewerkzaamheden in oktober 2020 met opbouw van steigers daags voor het ongeschikt maken van de woningen, woningen worden uiterlijk eind oktober ongeschikt gemaakt voor vleermuizen;
- uitvoering gefaseerd per woonblok, maximaal 4 weken per woonblok tot uiterlijk april 2021;
- uitvoering dak-werkzaamheden maximaal 1 week.

Onderzoek*In de aanvraag beschreven wijze van uitvoering van het onderzoek*

Het uitgevoerde onderzoek naar beschermde soorten is beschreven in hoofdstuk 2.3 op p. 4 en in hoofdstuk 3 op p. 5 en 6 van het bij de aanvraag gevoegde "Projectplan Heckinckstraat en Staringstraat te Lichtenvoorde", J.G. Boogaard, 17 januari 2020, bureau Econsultancy, in het vervolg "Projectplan" en in de aanvullende informatie van 14 augustus 2020. Als vooronderzoek is in 2019 een geschiktheidsbeoordeling gedaan tijdens het eerste veldbezoek voor huismussen. Van tevoren is bureauonderzoek gedaan waarbij o.a. de ndff is geraadpleegd.

Datum

20 november 2020

Zaaknummer

2020-000893

Blad

8 van 17

Bij het veldbezoek is gekeken naar geschiktheid van de woningen voor alle soortgroepen en in het bijzonder voor huismus, gierzwaluw en gebouwbewonende vleermuizen. Het nader onderzoek naar vogels en vleermuizen heeft plaatsgevonden in 2019 op basis van het Vleermuisprotocol 2017 en de kennisdocumenten van BIJ12.

In de aanvraag beschreven ecologische waarden

Tijdens de onderzoeken zijn aangetroffen:

- 7 nesten van de huismus, aan de noord- en zuidzijde van de Staringstraat onder de eerste rij dakpannen en nog 7 nesten in de directe omgeving;
- 40 nesten van gierzwaluw, alle invliegend bij meer dan 20 woningen, achter de dakgoot ter hoogte van de regenpijp, waar toegang is tot de ruimte tussen het dakbeschoot en de onderliggende constructie, alle bij één type woning;
- 1 kraamverblijf van ruim 30 individuen in de rechterbovenhoek van het kozijn op de 2de verdieping aan de voorzijde van een woning aan de Heckinckstraat en 4 zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis bij de kantpannen en in de bovenhoeken van kozijnen. Er zijn 5 baltsende gewone dwergvleermuizen waargenomen en 2 van de zomerverblijfplaatsen zijn tevens paarverblijfplaatsen de overige 3 paarverblijven zitten waarschijnlijk in kopgevels.

Niet aangetroffen zijn:

- Overige vogels, reptielen, amfibieën, overige zoogdieren, beschermde planten, vissen, vlinders en ongewervelden.

In de aanvraag beschreven effecten van het project op de ecologische waarden

Door de renovatiewerkzaamheden worden:

- 7 nesten van de huismus beschadigd en vernield;
- 40 nesten van de gierzwaluw beschadigd of vernield;
- 1 kraamverblijf, 2 zomerverblijfplaatsen, 2 zomer-/paarverblijfplaatsen en 3 paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis beschadigd en vernield en vleermuizen verstoord.

In de aanvraag beschreven preventieve maatregelen om effecten te voorkomen

De spouwmuur van de woning aan Heckinckstraat 32, met het kraamverblijf van de gewone dwergvleermuis, wordt niet nageïsoleerd. Er wordt gewerkt buiten het broedseizoen van de gierzwaluw.

In de aanvraag beschreven gedragscode

Uit de aanvraag blijkt dat geen gebruik gemaakt wordt van een gedragscode.

Nu preventieve maatregelen, ter voorkoming van overtreding van de in hoofdstuk 3 van de Wnb vermelde verboden, niet voldoende in deze aanvraag zijn opgenomen en er geen gedragscode van toepassing is, is voor het uitvoeren van de aangevraagde activiteit een ontheffing nodig.

In de aanvraag beschreven mitigerende maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de huismus en de gewone dwergvleermuis te beperken worden maatregelen voorgesteld. De mitigerende maatregelen van de aanvrager zijn beschreven in hoofdstuk 5 op pagina 12 t/m 15 en in hoofdstuk 6 van het bij de aanvraag gevoegde Projectplan en onder punt 4, 5, 6, 7 en het kopje 'projectspecifieke vragen' van de "aanvullende gegevens aanvraag Wet natuurbescherming" van 14 augustus 2020.

De maatregelen die de aanvrager dient uit te voeren zijn per soort uitgewerkt in tabel 2 onder het kopje *Beoordeling* in deze ontheffing en in Bijlage 3 van deze ontheffing.

Datum

20 november 2020

Zaaknummer

2020-000893

Blad

9 van 17

Beoordeling*Beoordeling ecologisch onderzoek en de mitigerende maatregelen*

Wij hebben het ecologisch onderzoek beoordeeld en wij oordelen dat het onderzoek goed is uitgevoerd en compleet is. Het vleermuisonderzoek is in 1 ochtendbezoek uitgevoerd en samen met het gierzwaluwonderzoek in 3 avondrondes in de kraamperiode. In het najaar zijn nog 2 avondbezoeken uitgevoerd. Het plangebied bestaat uit 10 rijtjes huizen of 'woonblokken' en is met 2 personen onderzocht. De voorgestelde mitigerende maatregelen zijn met enkele aanvullingen voldoende. Tijdelijke kasten voor vleermuizen en huismus dienen te blijven hangen totdat net als voor de gierzwaluw een gewenningsperiode is verstreken en de kasten mogen alleen worden weggehaald als zij niet in gebruik zijn. Mochten kasten in gebruik zijn, dan moet met het verwijderen van de kasten worden gewacht, totdat de dieren uit eigen beweging zijn vertrokken.

Vooraf bij spouwmuurisolatie is zorgvuldig ongeschikt maken voor vleermuizen heel belangrijk. Alleen de nokgevels afdekken of belichten kan onvoldoende zijn. Mogelijk kunnen vleermuizen ook via de dakgoot in de spouw komen. Alle mogelijke invliegopeningen dienen afgedekt te worden of aangelicht of beide.

U zegt bij werkzaamheden aan het dak niet van tevoren ongeschikt te willen maken. Er is echter geen duidelijkheid of garantie dat er bij woningen alleen aan het dak wordt gewerkt en niet ook aan gevels en kozijnen, of dat er geen toegang tot delen van de spouw verloren gaan bij werken aan het dak. Om zorgvuldig te werken en doden en verwonden zo veel mogelijk te vermijden zijn wij van mening dat alle woningen ongeschikt moeten worden gemaakt voor vleermuizen voordat eraan gewerkt wordt.

De gierzwaluw is slecht in staat nieuwe locaties te vinden. De woningen zijn alle aangepast en er is een maatwerkoplossing gevonden in de vorm van een gierzwaluwkast in de nieuwe dakoverstek. De maatwerkoplossing voor de gierzwaluw ziet er in het ontwerp kansrijk uit, maar het is niet bekend of de kasten goed bruikbaar zijn voor de gierzwaluw. Mogelijk blijken extra maatregelen nodig zoals het afspelen van geluid. Omdat het om een grote groep gierzwaluwen gaat wordt in dit specifieke geval gevraagd te monitoren of de kasten geaccepteerd worden door de gierzwaluw en gebruikt worden om in te broeden.

Naar aanleiding van bovenstaande zijn alle uit te voeren mitigerende maatregelen in onderstaande tabel opgenomen.

Tabel 2 Overzicht van de mitigerende maatregelen.

Soorten waarop negatief effect wordt verwacht	Vermijden gevoelige periodes	Tijdelijke mitigatie	Ongeschikt maken of verjagen ruim vóór de ingreep	Permanente mitigatie
Huisumus	De werkzaamheden worden zoveel mogelijk uitgevoerd buiten het broedseizoen van de huismus (dat loopt van half maart t/m augustus); Waar nesten van huismussen zijn aangetroffen zullen de woonblokken voor 15 maart 2021 zijn gerenoveerd; Bij de start van de werkzaamheden	Plaatsen van 4 huismustillen met 4 plaatsen per til van type HMT2, voorwaarden: - zijn 3 maanden voorafgaand aan de renovatie geplaatst (februari 2020); - zijn van duurzaam materiaal vervaardigd; - worden niet verstoord door de werkzaamheden; - worden op minimaal 3 meter hoogte boven maaiveld geplaatst;	Voorafgaand en tijdens de renovatiewerkzaamheden worden per blok de nestplaatsen ongeschikt gemaakt door voorzichtig handmatig dakpannen te verwijderen. Na het ongeschikt maken vindt daags voorafgaand aan de werkzaamheden een nadere controle plaats of de vogels echt vertrokken zijn. De woonblokken waar geen nesten van huismus	Verhoogd vogelschroot voor de huismus bij 26 van de projectwoningen door het vogelschroot aan te brengen bij de derde panlat; In totaal 156 meter verhoogd vogelschroot; Gebruik van hetzelfde type dakpannen; De foerageer- en drinkmogelijkheden voor de huismus veranderen niet tijdens

Datum

20 november 2020

Zaaknummer

2020-000893

Blad

10 van 17

	<p>worden de huismussen verjaagd. Dit dient te gebeuren onder goede weersomstandigheden (droog, niet-vriezend en onder 6 Bft);</p> <p>De werkzaamheden zijn afgerond voor de start van het broedseizoen.</p>	<p>-binnen 200 meter van de oorspronkelijke verblijfplaatsen, aan de achterzijde van de Staringstraat nabij het gangpad.</p> <p>In bijlage 3 zijn de locaties van de voorzieningen opgenomen.</p> <p>De kasten blijven tot de permanente voorzieningen minimaal 3 maanden zijn gerealiseerd. Kastten mogen alleen worden weggehaald als zij niet in gebruik zijn en als er rekening is gehouden met een gewenningsperiode van 3 maanden voor de nieuwe gerealiseerde verblijfsmogelijkheden in de woningen.</p>	<p>zijn aangetroffen en waar tot april 2021 zal worden gewerkt, zullen uiterlijk februari 2021 ongeschikt worden gemaakt middels het plaatsen van gootborstels en het afdichten van eventuele extra openingen onder ecologische begeleiding, of, indien de planning niet gehaald zal worden, dan worden de resterende woonblokken gerenoveerd ná het broedseizoen en worden de woningen niet ongeschikt gemaakt voor de huismus;</p>	<p>en na de periode van renovatie.</p> <p>Er blijven voldoende zandige plekken gehandhaafd, waar huismussen hun stofbaden kunnen nemen.</p> <p>Geen belemmerende elementen in de in- en uitvliegroute zoals bomen, vlaggenmasten, steigers, etc.</p> <p>In bijlage 3, figuur 3, zijn de locaties van de voorzieningen opgenomen</p>
Gierzwaluw	<p>Alle werkzaamheden worden uitgevoerd buiten het broedseizoen van de gierzwaluw (dat loopt van half april tot half augustus, daarbuiten is de gierzwaluw in Afrika).</p>	<p>Vanwege de grote groep gierzwaluwen wordt om zorgvuldig te handelen per nestlocatie 1 tijdelijke gierzwaluwkast aangebracht van het type GZP1;</p> <p>In totaal gaat het om 40 tijdelijke kasten;</p> <p>De tijdelijke kasten moeten binnen 50 meter van de oorspronkelijke verblijfplaats worden aangebracht, onder de dakgoot, links van de hemelwaterafvoer zoals aangegeven in Bijlage 3 in figuur 4;</p> <p>De tijdelijke kasten zijn 1 broedseizoen van tevoren, april 2020 aangebracht en blijven minimaal 1 jaar hangen na het aanbrengen van de permanente maatregelen.</p>	<p>De tijdelijke kasten zijn uiterlijk half april 2020 bevestigd en blijven tot minimaal 1 jaar na de renovatie hangen;</p>	<p>Aanbrengen van 160 inbouwvoorzieningen; neststenen type GZP2 of vergelijkbaar; 124 inbouwvoorzieningen worden aangebracht aan de voor- en achterzijde van de 62 projectwoningen; De inbouwstenen worden onder het nieuwe overstek, achter de hemelwaterafvoer aangebracht, zo dicht mogelijk bij en in elk geval binnen 50 cm van de oorspronkelijke nestplaats; 36 inbouwstenen worden aangebracht in de kopgevels van projectwoningen;</p> <p>In bijlage 3, figuur 5 en 6, zijn de locaties van de voorzieningen opgenomen;</p> <p>Geen belemmerende elementen in de in- en</p>

Datum

20 november 2020

Zaaknummer

2020-000893

Blad

11 van 17

				<p>uitvliegroue zoals bomen, vlaggenmasten, steigers, etc.</p> <p>In het eerste broedseizoen na de renovatie en het aanbrengen van de maatwerkkasten, worden de kasten gemonitord op gebruik door de gierzwaluw.</p>
Gewone dwergvleermuis	<p>Ongeschikt maken en werken buiten de kraamperiode (van half mei tot half juli) en buiten de winterperiode (van 1 november tot 1 april); Bij werken in de winterperiode, kort vóór de winter ongeschikt maken, in de actieve periode (paarperiode), bij voorkeur van half september tot uiterlijk 1 november)</p> <p>De spouwmuur met kraamverblijf van de gewone dwergvleermuis blijft ongemoeid.</p>	<p>Plaatsen van 28 tijdelijke vleermuiskasten type VMT1 of vergelijkbaar (paar-/zomerverblijf) binnen 200 meter van de oorspronkelijke verblijfplaatsen.; Onder ecologische begeleiding;</p> <p>Op minimaal 3 meter hoogte, naar verschillende windrichtingen en buiten invloed van verlichting.</p> <p>De kasten blijven hangen tot de permanente voorzieningen een half jaar zijn gerealiseerd; Kastten mogen alleen worden weggehaald als zij niet in gebruik zijn en als er rekening is gehouden met een gewenningsperiode van 6 maanden voor de nieuwe gerealiseerde verblijfsmogelijkheden in de woningen. In bijlage 3 zijn de locaties van de voorzieningen opgenomen.</p>	<p>Voorafgaand aan de renovatie worden de kopgevels en alle mogelijke overige invliegopeningen ongeschikt gemaakt met exclusion flaps, aanlichten en dichtzetten met loodslabben; Ongeschikt maken buiten de kraam- en winterperiode, bij voorkeur in de paarperiode en met drie achtereenvolgende dagen met avondtemperaturen van minimaal 10°C</p> <p>Bij renovatie in de actieve periode van vleermuizen vindt na ongeschikt maken de avond voor de start van de werkzaamheden een nadere controle plaats of de vleermuizen echt vertrokken zijn, met een vleermuisonderzoek in de avond.</p> <p>De wijze van ongeschikt maken zal worden vastgelegd in een werkprotocol. Ook hoe te handelen bij onvoorziene omstandigheden wordt in het werkprotocol gezet evenals de verantwoordelijke partijen.</p>	<p>Aanbrengen van 28 inmetsekkasten type VMPM1 in de spouw van de kopgevels van de huizenrijen.</p> <p>Geen belemmerende elementen in de in- en uitvliegroue zoals bomen, vlaggenmasten, steigers, etc.</p> <p>In 4 kopgevels wordt kraamkast VMPK1 ingebouwd als extra voorziening om zorgvuldig te handelen.</p> <p>In bijlage 3, figuur 5, zijn de locaties van de voorzieningen opgenomen.</p>

Andere bevredigende oplossing

Andere bevredigende oplossingen van de projectwerkzaamheden zijn beschreven in hoofdstuk 4.2 en 5.3.4 op pagina 11 van het bij de aanvraag gevoegde Projectplan.

Datum

20 november 2020

Zaaknummer

2020-000893

Blad

12 van 17

Beoordeling van de andere bevredigende oplossingen

Voor de woningen zijn omvangrijke (isolatie)maatregelen nodig om het benodigde energielabel te kunnen behalen en om aan het Rijksbeleid te kunnen voldoen. Een alternatief zou sloop en nieuwbouw zijn, maar dan zouden er meer negatieve effecten voor de soorten optreden.

Wij concluderen dat er geen andere bevredigende oplossing bestaat.

Belang

Op pagina 16 van het bij de aanvraag gevoegde Projectplan is beschreven welke wettelijke belangen op de projectwerkzaamheden van toepassing zijn.

Beoordeling van belangen

De woningen op de onderzoekslocatie zijn slecht geïsoleerd en verkeren in matige bouwkundige staat met tocht en vocht als gevolg. Vanaf 2020 zullen alle huurwoningen van wooncorporaties gemiddeld energielabel B of beter hebben. De projectwerkzaamheden worden in het kader van het landelijke energiebeleid uitgevoerd. Het doel is verminderen van het energieverbruik, verbeteren van het binnenhuisklimaat en het woongenot.

Wij kunnen instemmen met de in de aanvraag beschreven belangen. Om aan de afspraken uit het energie-akkoord met het Rijk te kunnen voldoen worden de woningen gerenoveerd en geïsoleerd. Het betreft de belangen die zijn weergegeven in tabel 1.

Gunstige staat van instandhouding

In hoofdstuk 5 op pagina 12 t/m 15 van het bij de aanvraag gevoegde Projectplan is beschreven in hoeverre de gunstige staat van de huismus, de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis in het geding is door de geplande projectwerkzaamheden.

*Beoordeling van de effecten op de staat van instandhouding van de desbetreffende soorten***Huisumus**

Landelijk is het aantal broedparen van de huismus sinds de jaren '80 gehalveerd. De laatste jaren lijkt het aantal weer stabiel. Vermoedelijk is één van de oorzaken de achteruitgang in broedgelegenheid, onder andere door renovatie en isolatie van oudere woningen. Door in het onderhavige project bij de dakranden van de projectwoningen vogelschroot op de derde rij dakpannen te plaatsen, zal bij de projectwoningen voldoende ruimte tussen het nieuwe dakbeschot en de dakpannen blijven, zodat de functionaliteit van de bebouwing voor wat betreft nestmogelijkheden op de lange termijn voor de huismus behouden blijft. Onderhavig project zal daarmee geen inbreuk doen op de gunstige staat van instandhouding.

Gierzwaluw

Van deze vrij algemene broedvogel wordt geschat dat er 30.000 tot 60.000 broedparen in 1998-2000 voorkwamen in Nederland en het is niet bekend of er toe- of afname plaatsvindt. In onderhavig project is een relatief grote groep gierzwaluwen in de te renoveren woningen aanwezig. Zij komen alleen voor in de woningen van een type. Nieuwe verblijfplaatsen worden aangebracht met een invliegopening op (zo veel mogelijk) dezelfde locatie als in de oorspronkelijke situatie. Door de te nemen maatregelen kan de functionaliteit voor de gierzwaluwen in de projectwoningen worden veiliggesteld en daarmee ook de gunstige staat van instandhouding.

Datum

20 november 2020

Zaaknummer

2020-000893

Blad

13 van 17

Gewone dwergvleermuis

Het aanbod van verblijfplaatsen voor vleermuizen ligt onder druk, omdat bij moderne bouwtechnieken er minder verblijfsmogelijkheden zijn. Bij het onderhavig project wordt ervoor gezorgd dat na afloop van de werkzaamheden er weer voldoende mogelijkheden zijn voor de gewone dwergvleermuis voor zomer- en paarverblijfplaatsen in de woningen door het inmetelen van alternatieve verblijven. Om de mogelijkheden voor kraamverblijfplaatsen zeker veilig te stellen worden er ook 4 kraamkasten in kopgevels van de projectwoningen ingebouwd. De functionaliteit voor verblijfplaatsen blijft op orde.

Het uitvoeren van de maatregelen als bedoeld in de aanvraag en met enkele aanvullingen, leidt niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de huismus, de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis. Wij kunnen hiermee instemmen.

Op basis van het voorgaande hebben wij bepaald voor welke aangevraagde soorten welke verbodsbepalingen worden overtreden. Deze zijn weergegeven in tabel 1. Voor deze soorten en verboden wordt de ontheffing verleend. Dit wijkt af van de aangevraagde verboden. Voor huismus is ook aangevraagd voor opzettelijk verstoren, omdat de huismus, buiten het broedseizoen, door te starten met werkzaamheden verjaagd zal worden. Omdat er geen sprake zal zijn van wezenlijke invloed op de populatie met het voorgenomen project (omdat er van tevoren al alternatieven zijn aangebracht) is opzettelijke verstoring niet aan de orde en hiervoor is ontheffing niet nodig.

Zienswijzen

Naar aanleiding van het ontwerpbesluit zijn geen zienswijzen binnengekomen.

Conclusie

Gelet op het voorgaande kan de gevraagde ontheffing worden verleend.

OVERIGE VERPLICHTINGEN

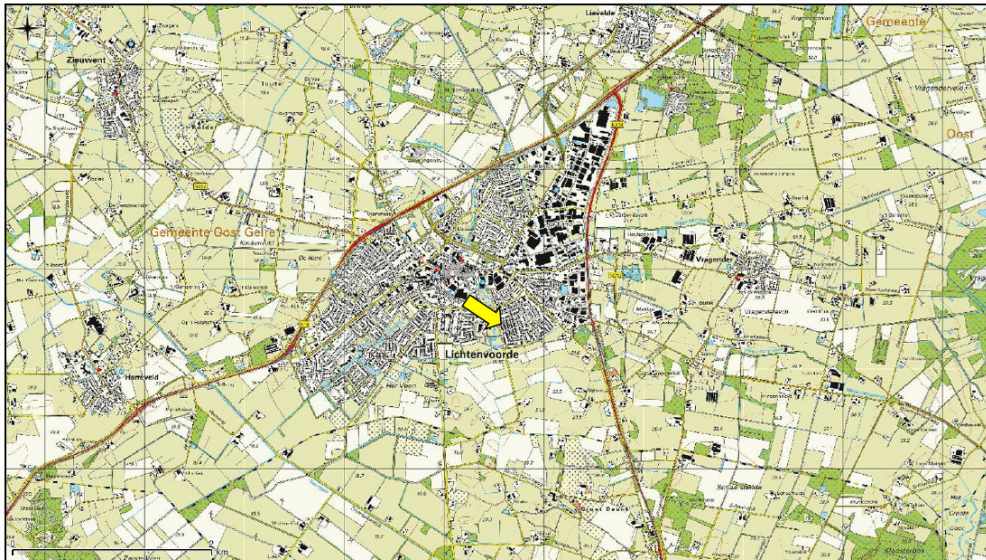
Wij wijzen u erop dat u zelf verantwoordelijk bent voor het verkrijgen van eventueel benodigde ontheffingen, vergunningen of toestemmingen op grond van andere wet- en regelgeving.

Datum
20 november 2020

Zaaknummer
2020-000893

Blad
14 van 17

BIJLAGE 2 KAART PROJECTGEBIED

Figuur 1. Topografische ligging van de projectwoningen

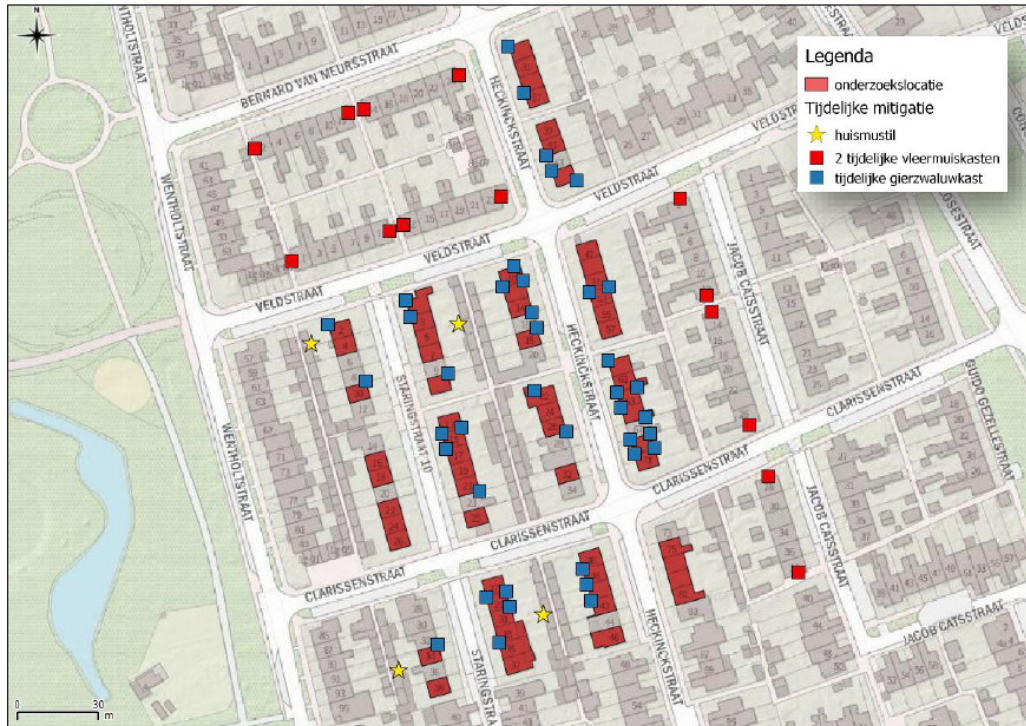
Figuur 2. Projectlocaties in rood.

Datum
20 november 2020

Zaaknummer
2020-000893

Blad
15 van 17

BIJLAGE 3 MITIGERENDE MAATREGELEN

Figuur 3. Indicatieve verspreiding van de tijdelijke mitigerende maatregelen

Figuur 4.
Bij elke woning waar een gierwaluw is aangetroffen wordt een tijdelijke nestkast aangebracht ter hoogte van de gele stip.

Datum
20 november 2020

Zaaknummer
2020-000893

Blad
16 van 17

Figuur 5. Overzicht permanente maatregelen

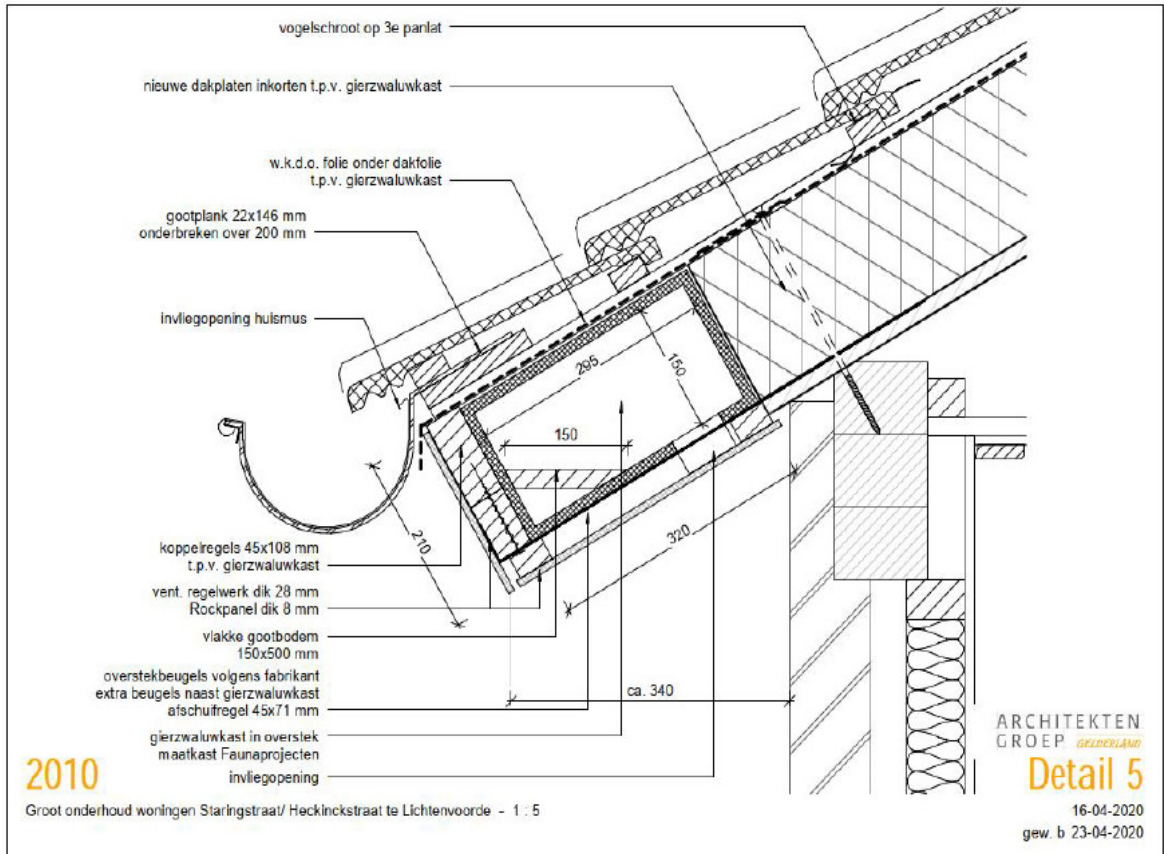
Figuur 6. Locatie inbouwvoorziening in nieuw te realiseren overstek, nabij de oorspronkelijke nestlocatie.

De tijdelijke mitigatie (geel) blijft minimaal één jaar hangen na het realiseren van de permanente mitigatie.

Datum
20 november 2020

Zaaknummer
2020-000893

Blad
17 van 17

Figuur 7. Maatwerkkast in dakoverstek voor gierzwaluw